

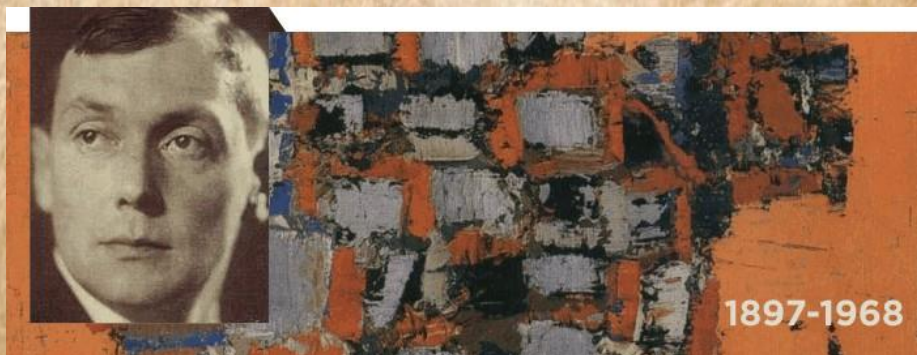


Краматорська міська публічна бібліотека
Інтернет – центр

«Я кривавих шляхів апостол»

(до 125-річчя від дня народження
Євгена Маланюка)

Web-показчик



м. Краматорськ, 2022р.

«Є. Маланюк із найвидатнішого поета української еміграції перетворився на класика української літератури ХХ ст., його поезія – не лише крик зболеного серця, а ще і гарт, очисний вогонь, через який проходить наш народ на нелегкому шляху до своєї державності й духовності»

М. Ільницький

Ім'я Євгена Маланюка стало широко відомим лише на початку 90-х років минулого століття, через три десятиліття після його смерті. Довгий час творчий доробок цього самобутнього і талановитого поета був під заборонаю радянської пропаганди, яка причепила йому «ярлик» яскравого представника «українського націоналізму». Насправді ж він лише палко любив свою Батьківщину, за межами якої змушений був прожити більшу частину життя, і «сумно» жартував, що зазнав трьох еміграцій і двох інтернувань. Любов до рідної землі додавала наснаги творити, виливаючи її у динамічних поетичних рядках і публіцистичному слові.



*Мій ярий крик, мій біль тужавий,
випалюючи ржу і гріх
Ввійде у складники держави,
Як криця й камінь слів моїх...*

Ці рядки стосуються не лише всієї художньої спадщини Є. Маланюка, а й усього неспокійного життя цієї людини. Основні теми творчості – боротьба за національне і соціальне відродження України, за її державність; біль з приводу втрачених політичних здобутків 1917–1920 рр.

Євген Маланюк мав друзів і приятелів серед політиків, науковців і літераторів Польщі, Чехословаччини, Німеччини та США, яких намагався «навернути до української віри», ознайомити з власними ідейними переконаннями. Жваво цікавився мистецьким і культурним життям тих народів, поміж яких доводилося жити, зокрема, поляків і чехів. Повторюючи його літературні образи, можна сказати, що він «гарячий згусток свого життя і творчості, як розтоплену бронзу, в слово правди перелив...».

Євген Маланюк народився 2 лютого (20 січня за старим стилем) 1897р. в Архангороді (тоді Херсонщина, тепер – районний центр Новоархангельське Кіровоградської області) у родині Филимона Маланюка та Гликерії з роду Стоянових. Мати Євгена – донька тамтешніх поселенців – чорногорця Якова Стоянова та польки Марії Ліщинської.

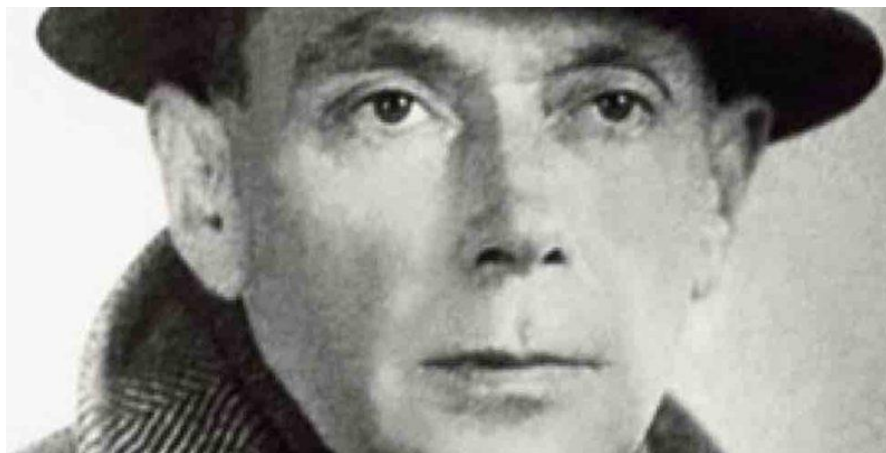


«В лінії батька, – згадував пізніше поет, – були чумаки, осілі запорожці, хоч засновники роду, найбільш правдоподібно, прийшли з Покуття...».

Дитячі та юнацькі роки письменника минули в літературно-мистецькій атмосфері колишнього Єлисаветграда (нині Кропивницький) і Києва. Хлопець непогано малював, а вірші почав писати уже в 11-13 років. З дитинства зачитувався «Словом о полку Ігоревім», віршами Тараса Шевченка, прозою Едмондо де Амічіса та Марка Твена.

Визначальними для ідеології та творчості Євгена Маланюка були 1918–1923рр. Доля звела його з Василем Тютюнником, командуючим Наддніпрянською армією УНР, Симоном Петлюрою та політиком Станіславом

Степовським, з яким познайомився у Жмеринці, у вирі евакуаційного хаосу влітку 1920р.



Після поразки Української Народної Республіки в листопаді 1920р. письменник опинився в таборах інтернованих вояків УНА, розташованих на території Польщі. Але навіть у тих непростих умовах українські вояки та культурні діячі заснували церкву, школи і театри; видавали часописи і книжки. Є. Маланюк, разом з групою літераторів і митців, став причетним до організації роботи редакційної колегії журналу «Веселка» (Каліш, 1922–1923 рр.), а згодом – його редактором. 1923р. виходить «Озимина» – альманах трьох авторів: Євгена Маланюка, Михайла Селегія та Михайла Осики. Добірку з 12 патріотичних і ліричних віршів Маланюка вважають літературним дебютом поета.

Згадуючи й осмислюючи дні визвольних змагань, Євген Маланюк писав: «Мистецтво взагалі, а поезія зокрема є завжди мірилом сили національного духу народу. Народ, що дає великих національних поетів, завжди дає великих національних вождів – це є незаперечним законом. .. Без Шевченка трудно уявити українську національну революцію 1917–20 років...».



*А я мушу незморено-просто -
Смолоскипом Тобі Одній
Я — кривавих шляхів апостол —
В голубі не вечірні дні.*

"Мушу випити...", 1954р.

Вірші Євгена Маланюка динамічні, вирізняються риторичністю, історіософічністю. Наскрізний образ текстів – Україна («О земле вічна, ти одна на світі!»), що постає Степовою Елладаю, яка попри крижані історичні вітри «вогонь буття не загасила», бо живить її «невичерпальний дух» і «непереможна сила» українського роду.

Письменника шанували, зокрема, за розроблену ним історіософську й художню концепцію державницької візії України, яскраво виявлену в таких збірках, як «Стилет і стилос» (1925р.), «Гербарій» (1926р.), «Земля й залізо» (Париж, 1930р.), «Земна Мадонна» (1934р.), «Перстень Полікрата» (Львів, 1939 р.), «Вибрані поезії» (1943р.).

У червні 1949 року письменник усвідомив, що брама Батьківщини для нього зачинена назавжди, і емігрував з Німеччини до США.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ

<http://heroes.profi-forex.org/ua/malanjuk-yevgen-filimonovich>

<https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/lyutyi/1/1897-narodyvsya-yevgen-malanyuk>

<https://ukrclassic.com.ua/katalog/m/malanyuk-evgen/1226-evgen-malanyuk-biografiya>

<https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2016/03/12-0613.pdf>

<https://md-eksperiment.org/category/yevgen-malanyuk>

<https://ukrlit.net/biography/malanuk.html>

https://galinfo.com.ua/news/den_v_istorii_narodyvsya_pysmen_nyk_yevgen_malanyuk_336451.html

http://na-skryzhalyah.blogspot.com/2017/03/blog-post_20.html

<https://onlyart.org.ua/biographies-poets-and-writers/malanyuk-yevgen-biografiya/>

<https://www.radiosvoboda.org/a/28273731.html>

<https://day.kyiv.ua/uk/library/books/bronebiyna-publicistika-ievgen-malanyuk>

https://tekstualia.pl/pl/varia/symbolizm/dwie_strony_jednego_symbolu

<http://litakcent.com/2008/02/25/volodymyr-panchenko-shokova-terapija-vid-jevheny-malanjuka/>

<https://zbruc.eu/node/63670>



ТВОРИ:

https://chtyvo.org.ua/authors/Malaniuk_Yevhen/

<https://www.ukrlib.com.ua/books/author.php?id=74>

<http://poetyka.uazone.net/malanuk/>

https://www.pysar.net/poet.php?poet_id=42

<http://maysterni.com/user.php?id=2834&t=1&sf=1>

<http://www.poetryclub.com.ua/metrs.php?id=132&type=tvorch>

<http://www.ukrcenter.com/Література/19513/Євген-Маланюк>

https://lib.kr.ua/?page_id=22052

<https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=243>

<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001496>

<http://e-bookua.org.ua/klasik/124-malanyuk-ye-poezyi-v-odnomu-tom.html>

<https://ukrclassic.com.ua/katalog/m/malanyuk-evgen>

<https://diasporiana.org.ua/?s=%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA>

https://royallib.com/book/malanyuk_vgen/poez_v_odnomu_tom.html





СТАТТІ:

<http://ukrlife.org/main/evshan/25poetiv3.html> - Слабошпицький М. «25 поетів української діаспори»

<http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38430/2/3-Spodynyuk.pdf?sequence=1> – Сподинюк А. Поетичний діалог Наталії Лівницької-Холодної та Євгена Маланюка

https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/v124.pdf - Наукові записки. – Випуск 124. – Серія: Філологічні науки (літературознавство). – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. –232 с.

https://il-journal.com/index.php/journal/issue/download/20/2-2018_PDF - «Слово і час»

<http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ceon.element-7e9db09d-356c-3823-81cb-27492db78bb1/c/pdf-01.3001.0014.8522.pdf> - Парадокси екзистенції у щоденниках Євгена Маланюка.

https://institutes.lnu.edu.ua/franko/wp-content/uploads/sites/7/ukr-literaturoznavstvo/77_2013/3.pdf - Крупач М. Пошуки дотаборових публікацій Євгена Маланюка (1916–1917 та 1920 років)

http://www.irbis-nbuiv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmduf_2013_4.12_3.pdf - Авраменко Л. Г. Релігійні мотиви в поезії Євгена Маланюка.



ВІДЕОМАТЕРІАЛИ:

<https://www.youtube.com/watch?v=eSdxtEjkP8A>

https://www.youtube.com/results?search_query=%D0%84%D0%B2%D0%B3%D0%B5%D0%BD+%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D1%8E%D0%BA

https://www.youtube.com/watch?v=ph_tdBISimU

<https://www.youtube.com/watch?v=zmRRgUYu0ak>

<https://www.youtube.com/channel/UCvzbw6b9EUGs09fBW8dY6lg/search?query=%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA>

https://www.youtube.com/watch?v=jK_UcM4VPw8

<https://www.youtube.com/watch?v=J7mOEUhJfbc>



РОЗРОБКИ УРОКІВ:

<https://naurok.com.ua/site/search?q=%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA>

<http://litmisto.org.ua/?s=%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA>

<http://metodportal.com/node/72464>

<https://uchika.in.ua/?q=%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA>

https://vseosvita.ua/library?s=%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA&class=&type=&cat=40&title_only=1&is_pay=

<https://uahistory.co/search.html?q=%D0%9C%D0%B0%D0%B%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA>

ЦИТАТИ



«Як в нації вождя нема, тоді вожді її — поети».

«Поезія має ту властивість, що зникнути навіки не може: заакумльована в ній творча енергія не лише не гине, а й має здібність періодично відроджуватися».

«Безкриле серце не окрилити».

«Нація — це невсипуща внутрішня "боротьба" сил форматворчих і ідеотворчих, з інертною масою ("більшістю") етносу».

«Наша національна проблема — брак почуття ієрархії».

“Нема на світі інших Батьківщин Понад одну...” .

*«Знаю – медом сонця, ой Ладо,
В твоїм древнім тілі –весна.
О моя степова Елладо,
Ти й тепер антично-ясна...*

ПОЕЗІЯ

*Напружений, незломно-гордий,
Залізних імператор строф —
Веду ці вірші, як когорти,
В обличчя творчих катастроф.*



* * *

*О, як забудь Тебе, єдину в світі!
Твій зір мені ясніш за сонце світить,
Твоя далека пісня, як хорал.
Моя весна. Моя, моя Земля.*

* * *

*Можна смерть лиш смертю здолати,
Тільки в тім таємниця буття.
І зерно мусить вмерти, щоб дати
В життєдавчому житті – Життя.*

* * *

*А ти старозавітним жаром
Натхнув сьогоднішні слова,
Щоб кожен день був — гнів і кара,
Що вірш пожежею палав.*

* * *

*Знов на Богдановій дідизні
Історії свистять вітри,
Скрегочуть місяці залізні
Неповторимої пори.*





«Я кривавих шляхів апостол» (до 125 річчя від дня народження Євгена Маланюка) [Текст]: web-покажчик / укладач: Антоненко Л.М. – Краматорськ, 2022. - 12с.